

Kattunga kyrkoruin och kapell

57.4104, 12.5366

Kattunga kyrka var inte bara en så kallad häradskyrka utan också en av de första kyrkorna i trakten.

Det berättas att kyrkan byggdes av en man från Kattunga som tog tjänst vid kejsarens hov i Konstantinopel. Under sin vistelse där blev han omvänd till kristendomen och när han kom hem någon gång på 1000-talet lät han bygga en kyrka på sin gård. Med sig hade han en grekisk-ortodox munk eller missionär som skötte gudstjänsterna

Några enstaka människor i västra delen av det som senare skulle komma att heta Sverige hade på den tiden blivit kristna och de fick då naturligtvis komma till den enda kyrka, som då fanns, den unga kyrkan i Kattunga. Det berättas att "Varken i Kind, Bollebygd eller i Västbo fanns någon kyrka, utan voro folket där ännu hedningar".

Ordet "härad" i namnet häradskyrka har sitt ursprung i ordet "hundrade", som var en slags tidigmedeltida sammanslutning av soldater, som från början inte varit geografiskt bundet utan kopplat till en ledningsbefälhavare - eller häradshövding.

Häradshövdingen och hans underlydande sökte sig till Kattunga kyrka och var inte bundna till de nya sockenkyrkorna som byggdes efterhand. Kattunga behöll sin ställning som församlingskyrka för människor kringsspridda i västsverige. Folk från Göteborg, södra Västergötland, Halland och Bohuslän kom hit åtminstone någon gång per år.

Kyrkan började förfalla mer och mer, och i början av 1800-talet upphörde gudstjänsterna. Någon ny kyrka byggde man inte, eftersom den dåvarande kyrkoherden ansåg att Kattungaborna istället kunde gå till den närbelägna Surteby kyrka.

Gamla Kattunga kyrka började rivas 1826, men arbetet avbröts då en man avled i blodförgiftning efter att skadat sig vid rivningen. Kort därefter dog även kyrkoherden och då vågade ingen fortsätta med rivningen. Därför finns grunderna och en del av väggarna kvar.

1962 byggdes Kattunga kapell vid ruinen, och några av den gamla kyrkans inventarier finns nu i kapellet. Bland annat ett skadat krucifix utan armar, och en dopfont från 1100-talet.

I klockstapeln hänger en klocka från 1689.

Andra föremål från den gamla kyrkan finns bland annat i Surteby kyrka där vi tittar ett rökelsekar, och på Göteborgs Historiska museum förvaras ett sakramentsskåp märkt med året 1574, som sålts dit från gården Lekvad i Berghem.

Idag används kapellet till begravingar, dop och vigslar. Och under sommaren sker här kvällsgudstjänster.

Källor:

Webb: Västra Marks församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.